

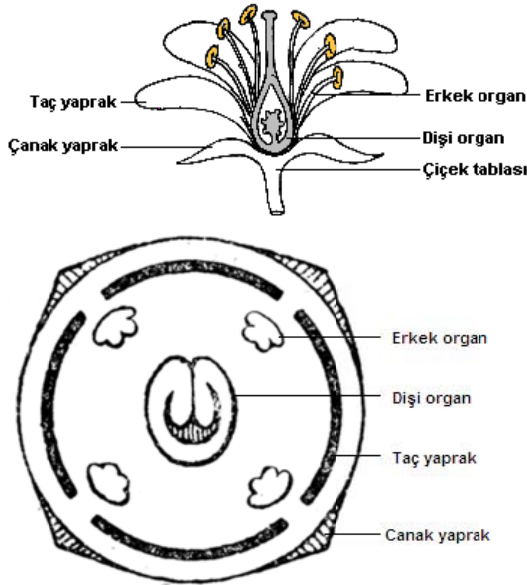
ayxmaz/biyoloji

Çiçek

Çiçekler bitkinin üreme organlarıdır. Tozlanma ve döllenme meydana gelince tohum ve meyve oluştururlar.

çiçek kısımları ve görevleri :

- Çanak yaprak :tomurcuk açılana kadar koruma.
- Taç yaprak : böcekleri çekmek ve tozlaşmayı sağlamak
- Erkek organ: erkek üreme hücrelerini oluşturma
- Dişi organ: Dişi üreme hücresini,tohumu ve meyveyi oluşturmak

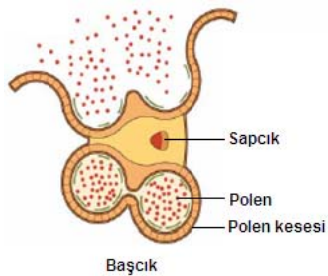
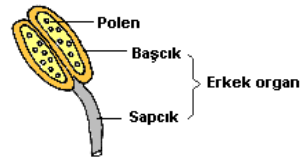
Erkek organ (Stamen)

Sapçık (Filament)

- Anter (Başçık) kısmına destek olur
- Boyu ve özellikleri türe göre değişir

Başçık (Anter)

- Polen ana hücreleri taşır
- Mayoz görülür
- Polen oluşumunun gerçekleştiği yerdir
- Olgunlaşmada açılarak polenlerin serbest kalmasını sağlar

Dişi organ (Pistil)

Tepecik (Stigma)

- Nemli ve yapışkan özelliktedir
- Tozlaşmanın (Polinasyon)gerçekleştiği yerdir
- Tozlaşmaya göre değişim gösterir
- Polenin çimlenmesi için özel kimyasallar salgılanır
- Döllenmenin kontrolünde rol alır

Boyuncuk (Stilus)

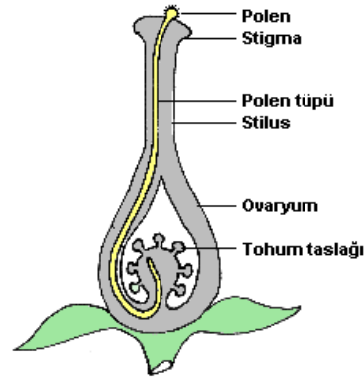
- Çimlenen polen tüpünün ovaryuma ulaşmasını sağlar
- Boyu türe göre değişir
- Döllenmenin kontrolünde rol alır

Dişi organ =Ovayum (Karpel)

- Tohum taslakları bulundurur
- Mayozla ,mitoz ve polimerizasyonla embriyo kesesinin oluştuğu yerdir
- Döllenmenin gerçekleştiği yerdir
- Tohum oluşumunun gerçekleştiği yerdir
- Meyve oluşumunda rol alır
- Yayılmada rol alır

Tohum taslağı /Embriyo kesesi

- N kromozomlu 8 çekirdek taşır
- Polar çekirdeklerin döllenmesi ile endosperm oluşur
- Yumurtanın döllenmesi ile bitki embriyosu oluşur
- Döllenmeler sonunda tohum haline dönüşür

Çiçeklerde Cinsiyet:

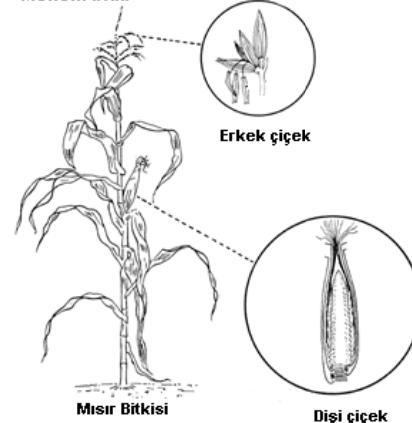
- Çanak yaprak, taç yaprak, erkek ve dişi organların hepsine sahip çiçeklere tam, eksiksiz , erdişi, erselik (Hermafrodit) çiçekler denir. Örnek: Domates, biber, patlıcan gibi sebzeler ile elma, armut, erik,şeftali, portakal gibi meyve türlerinde erselik çiçekler bulunur.
- Bunlardan biri olmasa bile eksik çiçek denir.Yalnız erkek veya dişi organı olan çiçeklere kusurlu' çiçekler denir.

1.Tek evcikli bitkiler:

Eşey organlarından sadece birini bulunduran tek cinsli çiçekler eğer aynı bitki üzerinde bulunuyorsa, yani bir bitkinin üzerinde farklı yerlerde dişi veya erkek çiçekler yer alıyorsa bu bitkilere monoik (tek evcikli) bitkiler denir.

Örnek: Sebzelerden;kabak, kavun,karpuz, hıyar .meyvelerden; fındık,ceviz, kestane ve dut monoik çiçek yapısına sahiptir.

Monoik bitki

2.İki evcikli bitkiler:

Eşey organlarından sadece birini bulunduran tek cinsli çiçeklerde eğer erkek ve dişi çiçekler ayrı ayrı bitkilerde bulunuyorsa bu bitkilere dioik (iki evcikli) bitkiler denir.

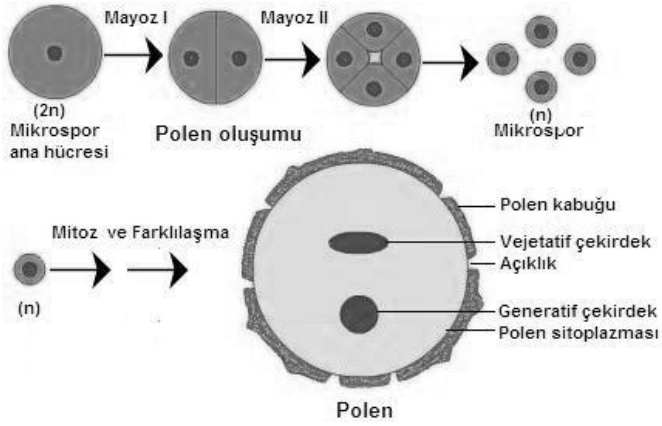
Örnek: Antepfıstığı, incir, hurma,papaya, kivi, ıspanak, kuşkonmaz dioik bitkilerdir.

Başçık (Tekal)larda polen oluşumu:

1-Başçıkta bulunan mikrospor ana hücresi mayoz geçirerek 4 tane haploid mikrospor oluşturur.

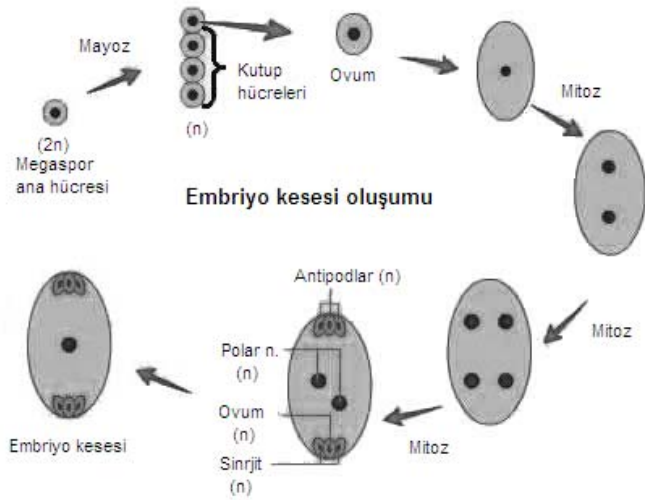
ayxmaz/biyoloji

- 2-Mikrospor hücrelerinin nukleusları mitozla ikiye ayrılır
- 3-Oluşan iki mikro nukleus etraflarına bir miktar sitoplazma alırlar
- 4-Böylece tozlaşmayı sağlayacak polen oluşur
- 5-Polen nukleuslardan biri polendeki metabolizmayı kontrol eden vegetatif nucleus, diğeri ise döllenmeyi sağlayacak generatif (Doğurucu) nukleustur
- 6-Polen etrafında türe özgü ve tozlaşma biçimine uygun kabuk oluşur

Ovaryumda embriyo kesesinin oluşumu:

- 1-Megaspor ana hücresi mayozla 4 megaspor yapar, bunlardan 3 tanesi erir geri kalan bir tanesi megaspor olarak kalır.
- 2-Megaspor hücresinin nukleusu ard arda 3 kez mitoz geçirerek 8 nukleuslu hücre oluşur
- 3-Megaspor içindeki nukleuslardan 3 tanesi vegetatif kutba nukleusları yerleşerek Antipod nukleusları oluşturur
- 4- 2 tanesi ortada polar nukleusları oluşturur
- 5-Geri kalan 3 nukleustan biri ovum diğerleride sinerjit nukleusları haline dönüşerek animal (Döllenme) kutbuna yerleşir.
- 6-Organizasyon bittiğinde döllenmeye hazır embriyo kesesi meydana gelmiştir

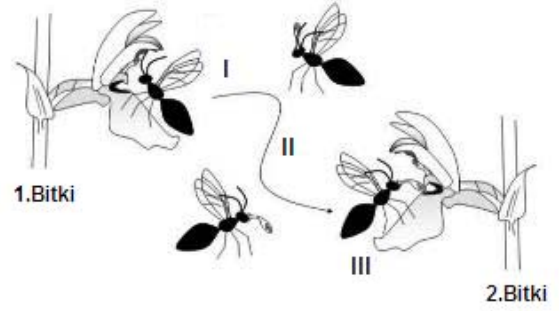

Tozlaşma :

Bitkilerde çiçekte erkekorganda oluşan polenlerin memeliler , böcekler, yarasalar, kuşlar ve rüzgar aracılığı ile dişi organ stigmalarına taşınmasına tozlaşma denir.

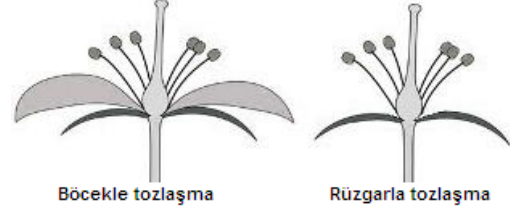
1.Böcekler tozlaşma

- böceklerle tozlanan bitkilere entomofil bitkiler denir. Örnek: Domates, biber, elma ve şeftali
- erselik çiçek yapısı görülür.
- taç yaprakları böcekleri cezbetmek amacıyla güzel kokulu, gösterişlidir.
- bir çoğunda nektar salgılayan bezler vardır.
- stigmaları ve anterleri küçüktür
- çiçek tozları rüzgarla döllenene nazaran az, iri ve yapışkandır.
- böceklerle tozlanmada en önemli canlı türü arılardır, daha sonra ise kelebekler ve diğer böcekler gelir.

2.Rüzgarla tozlaşma

- rüzgarla tozlanan bitkiler anemofil bitkiler denir
- rüzgarla tozlanan bitkiler genellikle bir cinsli çiçek bulundurur. Fındık, Ceviz, Dut, Kestane (tek evcikli=monoik) ile Hurma ve Antep fıstığı (iki evcikli=dioik türler) buna örnektir.
- bu bitkilerin çiçekleri gösterişli değildir, taç yaprakları ya hiç yoktur (Ceviz, Antep fıstığı) ya da çok küçüktür.
- nektar salgılamazlar,
- stigmaları çok parçalı pürüzlü ve geniştir.
- erkek organları büyük
- polen küçük ve sayısı oldukça fazladır.

Kendine tozlanma: Bir çiçeğin dişi organının aynı çeşide ait çiçek tozlarıyla tozlanmasına denir.

Yabancı tozlanma: Bir çiçeğin aynı türe ait başka bir çeşidin çiçek tozlarıyla tozlanmasına denir.

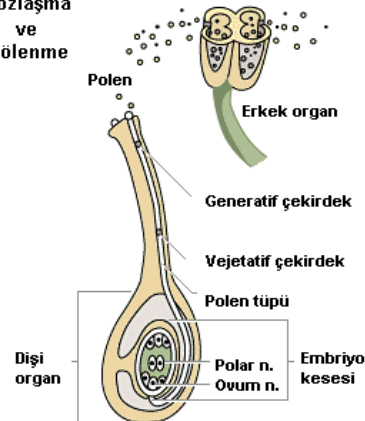
Polen çimlenmesi:

- dişi organın stigmaları üzerine gelen polenler stigma salgısını absorbe ederek çimlenir.
- polendeki porlardan polen tüpü gelişmeye başlar,
- polen tüpünün salgıladığı kütilaz enzimi ve stigmanın kütikül ile kaplı epidermis hücrelerini eriterek stilus içine girer
- stilus dokusu tarafından beslenir ve stilus dokusunu eritip ovaryuma ilerler.
- bu ilerlemede kimyasallar etkilidir ve kemotropizma gerçekleşir

Döllenme:

polen yapısında bulunan genertif çekirdeğin , embriyo kesesinde bulunan yumurta hücresini dölemesidir.

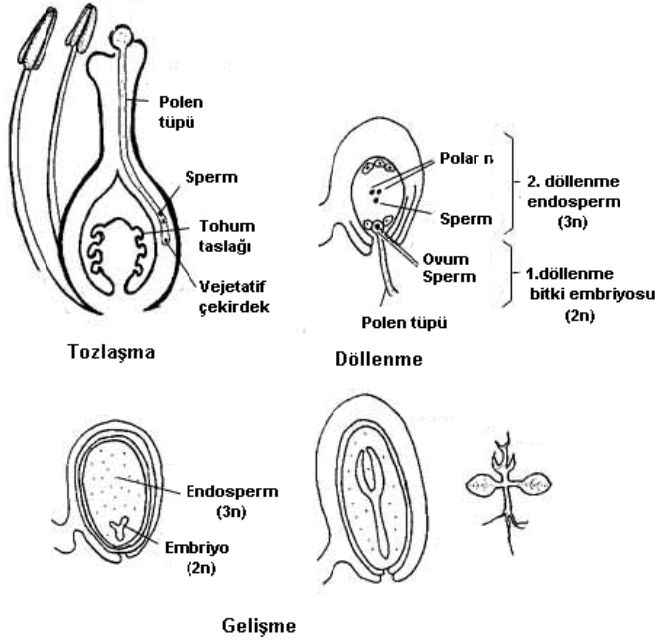
Tozlaşma ve Döllenme

- çimlenme ile oluşan polen tüpü içinde generatif çekirdek taşınır
- polen tüpü embriyo kesesi mikropiline (açıklık) ulaştıca generatif çekirdek mitozla iki sperm çekirdeğine dönüşür

ayxmaz/biyoloji

- çekirdeklerden biri yumurtayı dölleyerek bitki embriyosunu oluşturur
- diğer çekirdek polar çekirdekleri dölleyerek endospermi oluşturur
- tohum taslağı tohum haline dönüşür
- çiçekte oluşan tohumun korunması ve taşınması için meyve gelişir

Tohum ve Kısımları:

- Bitki türüne göre tohumlar birçok farklılıklar gösterir. Ancak, tüm tohumlarda üç yapı bulunur. Bunlar;
- 1- Tohum Kabuğu: Tohumu sarar, dış etkilere korur. Çimlenme sırasında suyla şişerek patlar.
 - 2- Embriyo: Zigotun bölünüp çoğalmasıyla oluşur. Bitkinin küçük bir taslağıdır. Kök, gövde, yaprak taslaklarını içerir.
 - 3- Çenek (Besin Doku): Embriyoya bağlı besin deposudur. Çimlenme sırasında embriyonun beslenmesini sağlar.

Tohumun Özellikleri :

1. Canlıdır.
2. Az miktarda su bulundurur.
3. İçinde embriyo olduğu için bitkinin bütün özelliklerini taşır.
4. Uygun şartlarda çimlenebilir.
5. Çimleninceye kadar besin üretemez yani fotosentez yapamaz.
6. Çimleninceye kadar çeneklerdeki besinlerle beslenir.
- 7.zamanla kuru ağırlığını kaybeder

Tohum dağılıma

Tohumlar farklı yollar kullanarak yayılma ve dağılıma gösterirler:

- Rüzgar
- Patlama
- Su
- Hayvanlar
- Kuşlar

Çimlenme sonucu bitkilerin oluşmasını sağlayan tohumlar su, rüzgâr, insanlar, hayvanlar (tarafından yenilerek veya hayvanlara yapışarak) ve meyveler sayesinde etrafa yayılarak uygun şartlarda çimlenirler ve yeni bir bitkiyi oluştururlar.

- Yenilen meyve çekirdeklerinin etrafa atılması.
- Bazı dikenli meyvelerin hayvanların tüyüne takılarak taşınması.
- Bataklık ve su bitkilerinde su yoluyla tohumun taşınması.
- Tohum ve meyve hayvanlar için besin kaynağıdır. Hayvanlar tarafından yenilen meyvelerin çekirdekleri veya tohumları dışkı yoluyla uzak bölgelere taşınarak onların etrafa yayılması sağlanır.

Örnek :

- Akçaağaç tohumları helikopter pervanesi gibi dönerek düşer ve yayılır.
- Atkestanesinin yeşil renkli dikenli meyveleri içindeki tohumlar olgunlaşınca meyve düşer ve içindeki tohum yayılmış olur.
- Karahindiba bitkisinin tohumları rüzgârla etrafa yayılır.
- Böğürtlen kuşlar tarafından yenir ve tohumları kuşların dışkıları ile etrafa yayılır

Meyve:

Döllenmiş tohum taslağı (embriyo) tohumu oluştururken, başta yumurtalık olmak üzere çiçeğin diğer kısımları gelişerek meyveyi oluşturur. O halde tohum ve tohumu çevreleyen kısımların hepsine meyve denir.

Meyvenin temel görevi tohumu korumak ve tohumun taşınip dağılmasına yardımcı olmaktır.

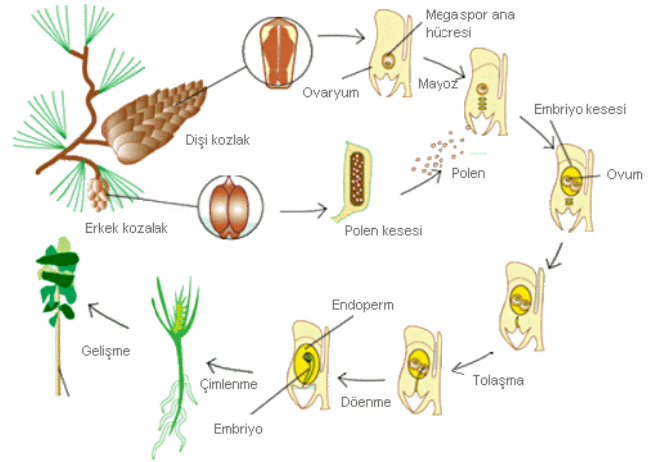
- a.Gerçek Meyve:** Yalnız yumurtalığın gelişmesiyle oluşan meyvedir. Ör: Portakal, limon, kavun, böğürtlen.
- b.Yalancı Meyve:** yumurtalıkla beraber çiçeğin diğer organlarının da gelişmesiyle oluşan meyvedir. Ör: elma, armut, incir. Bunlarda etli ve tatlı kısımlar çiçek tablasından oluşmuştur.

etli meyve: Besin ve su biriktirerek etlenen meyvelere etli meyveler denir. Erik, kayısı, kiraz, domates, üzüm

kuru meyve : Bazı bitkilerde meyve etlenmez. Bunlara kuru meyve denir. Fındık, ayçiçeği, haşhaş, kestane, bakla, fasulye

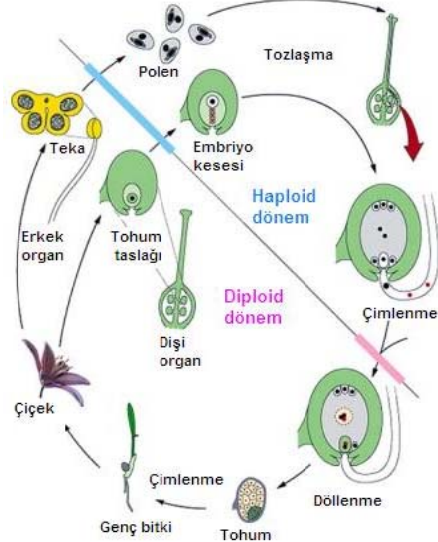
Açık Tohumlular :

Tohumları açıkta gelişen, meyve yaprakları tarafından örtülmeyen bitkilerdir. Örnek : Çam, ladin, köknar, sedir. (Genelde meyvsesiz ağaçlar).

Kapalı Tohumlular :

Tohumları meyve yaprakları tarafından örtülmüş olan bitkilerdir. Kapalı tohumlular, tohumlarındaki çenek sayısına göre tek çenekli ve çift çenekli bitkiler olarak iki grupta incelenirler.

ayxmaz/biyoloji

Tek Çenekliler :

Tohumunda tek çenek olan genelde otsu, tek yıllık bitkilerdir.

1. Otsu bitkilerdir.
 2. Saçak köklüdürler.
 3. Kambiyum dokuları yoktur. Bu nedenle enine büyümezler.
 4. İletim boruları düzensizdir.
 5. Yaprakları paralel damarlıdır.
 6. Yaprakları ince ve şerit şeklindedir.
 7. Yaprak sapı yoktur.
 8. Çiçek sayıları 3 veya 6 nın katları şeklindedir.
- Örnek : çim, tahıllar, soğan, mısır.

Çift Çenekliler :

Tohumunda çift çenek olan bitkilerdir.

1. Genelde odunsu bitkilerdir.
 2. Kazık köklüdürler.
 3. Kambiyum dokuları bulunur. Bu nedenle enine büyüebilirler.
 4. İletim boruları düzenlidir.
 5. Yaprakları tüysü (ağ) damarlıdır.
 6. Yaprakları geniş ve parçalı şeklindedir.
 7. Yaprak sapı bulunur.
 8. Çiçek sayıları 4 veya 5 in katları şeklindedir.
- Örnek : nohut,baklagiller,elma.